

Biuletyn Informacji Publicznej

Instytutu Pamięci Narodowej
Komisja Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu

Dane osoby z katalogu osób "rozpracowywanych"

Imiona: Stanisław
Nazwisko: Tenderenda
Miejsce urodzenia: Kozarze
Data urodzenia: 25-03-1898
Imię ojca: Józef
Imię matki: Emilia
Dodatkowe informacje:

Treść zapisów ewidencyjnych

Opis materiałów	Stan zachowania	Uwagi
-----------------	-----------------	-------

Ksiądz Stanisław Tenderenda jako dyrektor Caritas diecezji płockiej, wykładowca w Seminarium Duchownym w Płocku i administrator parafii w Imielnicy już w 1946 roku był inwigilowany przez PUBP w Płocku i Wydz. V WUBP w Warszawie. Objęty kontrolą operacyjną z racji swoich funkcji i „wrogiego” stosunku do ustroju PRL. W doniesieniach agenturalnych na jego temat z lat 1946–1955 (najstarsze zachowane pochodzi z 8.11.1946) znajdowały się informacje o treści jego kazań, o działalności Caritas i kolportowaniu za jego pośrednictwem „nielegalnej literatury”. Po objęciu we wrześniu 1950 funkcji proboszcza w Mławie i dziekana dekanatu mławskiego inwigilację prowadził tamtejszy PUBP. W 1953 roku sprawy znalazła się w gestii nowo utworzonego Wydz. XI WUBP. W marcu 1953 notowano, że „wrogo wypowiada się wobec Polski Ludowej i spółdzielniom produkcyjnym”. W lipcu 1950 funkcjonariusze Wydz. V WUBP, a w styczniu 1954 Wydz. XI podejmowali próby pozyskanie ks. Tenderendy do współpracy. W aktach sprawy zachowany wniosek zastępcy naczelnika Wydz. XI z listopada 1954 (bez daty dziennej) o usunięcie go z funkcji dziekana mławskiego (co umożliwił dekret Rady Państwa z 9.02.1953 „o obsadzaniu duchownych stanowisk kościelnych”). Zarzucano ks. Tenderendzie, że przed II wojną światową będąc bliskim współpracownikiem późniejszego biskupa kieleckiego Czesława Kaczmarka „prowadził robotę wroga przeciwko klasie robotniczej i biednemu chłopowi”, po wojnie niewłaściwie zarządzał płockim Caritas, utrzymywał kontakt z „przedstawicielem misji amerykańskiej”, był „zdecydowanym wrogiem Polski Ludowej”, negatywnie wpływał na księży ze swojego dekanatu, którzy za jego przykładem krytykowali spółdzielnie produkcyjne i „demoralizująco wpływają na społeczeństwo, a przede wszystkim na młodzież”. Funkcjonariusz UB wnioskował, aby przeniesiono księdza do „domu starców” lub do odległej parafii. Sprawę przejął na początku 1955 Wydz. VI WUdsBP. W maju tego roku po raporcie o treści kazań głoszonych przez ks. Tenderendę miało być podjęte jego „aktywne rozpracowywanie” i planowano przeprowadzenie rozmowy ostrzegawczej. Brak formalnego zakończenia sprawy przez Wydz. VI WUdsBP, dalszą inwigilację prowadził PUdsBP w Mławie w ramach Sprawy Ewidencyjno-Obserwacyjnej krypt. „Bielino”, do której zostały włączone materiały z lat 1946–1955.

IPN BU 0904/117 (63563/II) k. 25-157.

Ksiądz Stanisław Tenderenda, proboszcz mławski i dziekan dekanatu mławskiego od 26.10.1955 został objęty Sprawą Ewidencyjno-Obserwacyjną krypt. „Bielino” prowadzoną przez PUdsBP w Mławie, zarejestrowaną 8.11.1955 w Wydz. X WUdsBP w Warszawie pod nr. 859. Powodem inwigilacji była działalność z lat 1945–1955: „kontakty z misją amerykańską”, podejrzenie o „rozwożenie nielegalnych broszur”, „niejednokrotnie” krytyczne wypowiedzi przeciw PRL i fakt, że wg oceny funkcjonariuszy „nadal jest wrogo ustosunkowany do Polski Ludowej i wyraża się wrogo w głoszonych kazaniach i rozmowach”. Prowadzenie sprawy przejął Referat ds. BP KPMO w Mławie. W sprawie wykorzystana była agentura i perlustracja korespondencji. Inwigilacja zakończona 16.04.1957 po uznaniu, że „żadnej działalności politycznej nie przejawia, interesuje się wyłącznie Kościołem”. Materiały sprawy złożone 29.04.1957 w archiwum Wydz. X KWMO w Warszawie pod nr. 61872/II, zostały włączone do akt Sprawy Ewidencyjno-Obserwacyjnej krypt. „Czarny” pod nr 63563/II.

IPN BU 0904/117 (63563/II) k. 7-8, 158-163.

Ksiądz Stanisław Tenderenda, proboszcz w Ciechanowie i dziekan dekanatu ciechanowskiego od 27.09.1958 został objęty Sprawą Ewidencyjno-Obserwacyjną (SEO) krypt. „Czarny” prowadzoną przez Referat ds. SB w Ciechanowie, zarejestrowaną 7.10.1958 w Wydz. X WUdsBP w Warszawie pod nr. 2573. Powody inwigilacji była jednakowe jak w SEO krypt. „Bielino”: „kontakty z misją amerykańską”, podejrzenie o „kolportowanie nielegalnych broszur”, „niejednokrotnie wypowiadał się wrogo przeciwko PRL” i że jego stosunek do PRL nie zmienił się. Dodano, że jako dziekan ciechanowski „ma możliwości oddziaływania na innych księży, nawet lojalnych w stosunku do PRL”. Sprawa przerejestrowana 15.10.1962 do nr. 616 i przekwalifikowana na Sprawę Operacyjnej Obserwacji (SOO) została zakończona 3.03.1964. Zgodnie z zarządzeniem ministra spraw wewnętrznych nr 00114/63 z 6.07.1963 dalsza inwigilacja miała być prowadzona w ramach Teczki Ewidencji Operacyjnej na Księdza, do której została włączona część materiałów z SOO krypt. „Czarny”. W toku prowadzenia sprawa wykorzystana była agentura i perlustracja korespondencji. Materiały złożone 6.03.1964 w archiwum Wydz. „C” KWMO w Warszawie pod nr. 63563/II, zostały przekazane 18.11.1976 do archiwum Wydz. „C” KWMO w Ciechanowie, gdzie otrzymały sygn. 143/II.

IPN BU 0904/117 (63563/II) k. 3-5, 164-300.

Jako ksiądz katolicki, proboszcz w Ciechanowie i dziekan dekanatu ciechanowskiego objęty inwigilacją w ramach Teczki Ewidencji Operacyjnej na Księdza (TEOK) zarejestrowanej 28.12.1963 w Biurze „C” MSW przez Referat SB KPMO w Ciechanowie pod nr. 21347. W czasie rejestrowania sprawy odnotowano w kartotece, że „przeciwstawia się ustawie o przerywaniu ciąży i przeciwko ustawie w sprawie punktów katechetycznych” – w drugim przypadku chodziło o Zarządzenie ministra oświaty z 19.08.1961 w sprawie prowadzenia punktów katechetycznych”. Prowadzenie sprawy przejął w roku 1975 Wydz. IV KWMO w Ciechanowie. Po przejściu ks. Tenderendy na emeryturę zaprzestano 22.02.1977 prowadzenia aktywnych działań operacyjnych („prowadzone aktywne zainteresowanie”), a inwigilację zakończono 27.03.1984 z chwilą śmierci. TEOK złożona 24.05.1984 w archiwum Wydz. „C” WUSW w Ciechanowie pod sygn. 450/II, została zniszczona 15.09.1989 (protokół brakowania 002/89, poz. 8).

Materiały o sygn. 450/II zniszczono. Wpis na podstawie zapisów ewidencyjno-kartotecznych.